

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 404/2017-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. septembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti Drevostavby Beskydy, s. r. o., Fedora Ruppeldta 1286/23, Žilina, zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 215/2011, za účasti Okresného súdu Žilina, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti Drevostavby Beskydy, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 215/2011 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Okresnému súdu Žilina **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 215/2011 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Obchodnej spoločnosti Drevostavby Beskydy, s. r. o., **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej **j e** Okresný súd Žilina **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina **j e p o v i n n ý** uhradiť obchodnej spoločnosti Drevostavby Beskydy, s. r. o., trovy konania v sume 562,21 € (slovom päťstošesťdesiatdva eur a dvadsaťjeden centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Ladislava Ščuryho, Mierová 1725, Čadca, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2017 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti Drevostavby Beskydy, s. r. o., Fedora Ruppeldta 1286/23, Žilina (ďalej len „s'ťažovateľka“, v citáciách aj „s'ťažovateľ“), zastúpenej advokátom JUDr. Ladislavom Ščurym, Mierová 1725, Čadca, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejedanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 215/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti a z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 215/2011 vyplýva, že s'ťažovateľka 11. apríla 2011 podala okresnému súdu návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 41 066,40 € s príslušenstvom proti odporcovi [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „odporca“), pričom svoj návrh odôvodnila

(v podstate) tým, že odporca žalovanú sumu neoprávnene prevzal od obchodných partnerov sťažovateľky a odmietal ju jej vrátiť (vyplatiť). Konanie o označenom návrhu sťažovateľky viedol okresný súd pod sp. zn. 7 Ro 99/2011 a 15. júla 2011 vydal platobný rozkaz, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľke sumu 41 066,40 € s príslušenstvom a uhradiť jej trovy konania v sume 2 463,50 €. Proti označenému platobnému rozkazu podal odporca 2. augusta 2011 odpor, v dôsledku čoho bola predmetná vec okresným súdom 16. septembra 2011 prevedená do registra „C“ a je ním vedená pod sp. zn. 8 C 215/2011.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a svoju sťažnosť odôvodňuje okrem iného takto:

„V predmetnej veci sa do roku 2015 nekonalo ani jedno pojednávanie, preto som bol nútený v roku 2014 poslať Okresnému súdu Žilina žiadosť o vytýčenie pojednávania zo dňa 5. 2. 2014. Na moju žiadosť som nedostal žiadnu odpoveď ani vo veci nebol vytýčený žiaden termín pojednávania. Z toho dôvodu som v roku 2015 k rukám predsedu súdu zaslal Sťažnosť na prieťahy v konaní zo dňa 11. 02. 2015. Teda súd v predmetnej veci do toho času 4 roky nekonal ani nevytýčil žiaden termín pojednávania a vo veci nekonal. Súd nekonal a tým spôsoboval prieťahy konania bez nejakých zjavných príčin...

Na moju Sťažnosť na prieťahy v konaní som dostal odpoveď, ktorá mi bola doručená dňa 22. 04. 2015. V predmetnej odpovedi podpredsedníčka OS Žilina uviedla, že po prešetrení všetkých skutočností došla k záveru, že moja sťažnosť je dôvodná, nakoľko nie vždy sa konalo v zmysle § 6 OSP, avšak predovšetkým z dôvodov neprimeranej zaťažnosti tunajšieho súdu. Ďalej uviedla, že boli zabezpečené opatrenia a vo veci bolo nariadené pojednávanie na deň 06. 05. 2015...

Dňa 01. 06. 2015 sa v predmetnej veci konalo opäť pojednávanie a na termín 08. 07. 2015 bol opäť vytýčený termín pojednávania, ktoré však bolo odročené na deň 09. 09. 2015. v tento deň sa pojednávanie uskutočnilo. Ďalší termín pojednávania bol vytýčený na deň 05. 10. 2015, avšak dňa 02. 10. 2015 môjmu právnenému zástupcovi bol doručený mail

z OS Žilina a toto pojednávanie bolo odročené a o novom termíne pojednávania sme mali byť predvolaní písomne.

... Keďže vo veci sa opätovne nekoná, tak som podal ďalšiu sťažnosť predsedovi súdu zo dňa 1. 2. 2017, na základe ktorej mi bolo vyjadrením k sťažnosti zo dňa 14. 3. 2017 oznámené, že moja sťažnosť je plne dôvodná v tomto konaní ako i v konaní vedenom na OS Žilina pod č. k. 8 C/55/2012.

Na základe vyššie uvedeného mám za to, že súd svojim konaním, resp. nekonaním spôsobuje sústavne prieťahy a tým je porušené moje právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Nakoľko od podania návrhu v roku 2011 do dnešného dňa tento takmer 6-ročný súdny spor nebol právoplatne skončený, mám za to, že konaním Okresného súdu Čadca (zrejme správne Okresného súdu Žilina, pozn.) dochádza k prieťahom v konaní, a práve z tohto dôvodu podávam túto sťažnosť...

Nejedná sa pritom o zložitú vec a ja ako účastník konania som súdu súčinný, nakoľko na každú výzvu súdu som odpovedal a každého pojednávania som sa zúčastnil. Napriek tomu sa neviem domôcť môjho práva na súdne rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku trvania konania a aj skutočnosť, že konanie do dnešného dňa nebolo právoplatne skončené, domáham sa aj priznania primeraného finančného zadostučinenia. Poukazujem na skutočnosť, že stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzam pre dĺžku doterajšieho konania, ktoré stále nie je právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na moju psychiku, pričom ako strana konania nemám reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo vo mne vyvoláva pocit bezmocnosti a to aj pri uplatňovaní mojich práv.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo spoločnosti Drevostavby Beskydy, s. r. o... na prerokovanie bez zbytočných prieťahov podľa 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/215/2011 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod č. k. 8 C/215/2011 prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Drevostavby Beskydy, s. r. o... finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- € ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktoré je povinný zaplatiť porušovateľ do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu.

Porušovateľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania pozostávajúcu z trov právneho zastúpenia vo výške 374,81 €...

Uznesením sp. zn. II. ÚS 404/2017 z 22. júna 2017 ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 8 C 215/2011 zistil takýto priebeh napadnutého konania:

- 11. apríla 2011 sťažovateľka podala okresnému súdu (ďalej v rámci chronológie napadnutého konania aj „súd“) návrh na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 41 066,40 € s príslušenstvom proti odporcovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „odporca“), z titulu vrátenia peňažných prostriedkov neoprávnene prevzatých odporcom od obchodných partnerov sťažovateľky. Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 7 Ro/99/2011;

- 2. júna 2011 súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku z návrhu na začatie konania;

- 15. júna 2011 sťažovateľka zaplatila súdny poplatok za návrh na začatie konania;

- 15. júla 2011 okresný súd vydal platobný rozkaz sp. zn. 7 Ro/99/2011, ktorým zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľke sumu 41 066,40 € s príslušenstvom a uhradiť jej trovy konania v sume 2 463,50 €;

- 2. augusta 2011 odporca podal proti platobnému rozkazu z 15. júla 2011 odpor;

- 16. septembra 2011 bola vec sťažovateľky v súvislosti s odporom podaným odporcom proti platobnému rozkazu prevedená do registra „C“ a okresným súdom je vedená pod sp. zn. 8 C 2015/2011;

- 26. októbra 2011 súd uznesením uložil odporcovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 2 463,50 € za podanie odporu proti platobnému rozkazu a sťažovateľke zaslal odpor na vyjadrenie;
- 24. novembra 2011 súd nariadil termín pojednávania vo veci na 1. február 2012;
- 1. februára 2012 bola vec prejednaná na pojednávani, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že odporcovi bola uložená povinnosť predložiť jeho argumentáciu v písomnej forme;
- 14. februára 2012 odporca doručil súdu svoje vyjadrenie vo veci;
- 20. septembra 2012 právny zástupca sťažovateľky oznámil súdu vypovedanie splnomocnenia na zastupovanie sťažovateľky v konaní;
- 14. apríla 2015 súd nariadil termín pojednávania na 6. máj 2015;
- 29. apríla 2015 sťažovateľka doručila súdu svoje vyjadrenie k podaniu odporcu zo 14. februára 2012;
- 6. mája 2015 bola vec prejednaná na pojednávani, ktoré bolo odročené na 1. jún 2015 „za účelom ďalšieho dokazovania“;
- 1. júna 2015 bola vec prejednaná na pojednávani, ktoré bolo odročené na 8. júl 2015 „za účelom ďalšieho dokazovania“;
- 3. júna 2015 odporca doručil súdu svoje vyjadrenie vo veci a podal návrh na vykonanie dokazovania;
- 2. júla 2015 súd odročil pojednávanie nariadené na 8. júl 2015 na 9. september 2015 z dôvodu „zvýšeného rozsahu doručovania“ a na novourčený termín pojednávania predvolal svedka;
- 26. augusta 2015 predvolaný svedok ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávani nariadenom na 9. september 2015;
- 4. septembra 2015 sťažovateľka doručila súdu svoje vyjadrenie vo veci;
- 7. septembra 2015 odporca doručil súdu svoje vyjadrenie vo veci;
- 9. septembra 2015 bola vec prejednaná na pojednávani, ktoré bolo odročené na 5. október 2015 „za účelom ďalšieho dokazovania“ s tým, že súd opätovne predvolá svedka, ktorý ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávani;
- 10. septembra 2015 súd predvolal svedka na pojednávanie nariadené na 5. október 2015;

- 30. septembra 2015 predvolaný svedok ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 5. október 2015 s tým, že svoju účasť na pojednávaní považuje za neúčelnú, keďže „využíva svoje právo nevypovedať“;
- 30. septembra 2015 sťažovateľka doručila súdu vyjadrenie vo veci;
- 5. októbra 2015 bolo pojednávanie bez prejednávania veci z dôvodu neúčasti predvolaného svedka odročené na neurčito „za účelom ďalšieho dokazovania“. Odporcu súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril, či trvá na výsluchu ním navrhovaného svedka;
- 9. októbra 2015 odporca oznámil súdu, že netrvá na výsluchu pôvodne navrhovaného svedka, navrhuje však výsluch inej v podaní označenej osoby;
- 12. októbra 2015 súd uznesením priznal svedkovi svedočné.

Ústavný súd ešte pred predbežným prerokovaním sťažnosti vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti sťažovateľky. Na výzvu ústavného súdu reagoval podpredseda okresného súdu, ktorý v prípise sp. zn. 1 SprS/245/2017 z 1. júna 2017 najmä uviedol:

„Kontrolou spisu som zistil, že posledný úkon vykonaný súdom bolo pojednávanie dňa 5. 10. 2015, výzva zo dňa 5. 10. 2015 na právneho zástupcu žalobcu a rozhodnutie uznesením č. k. 8 C 215/2011-232 zo dňa 12. 10. 2015 o svedočnom. Vo veci sa podaním zo dňa 29. 9. 2015 vyjadril žalobca a podaním z 9. 10. 2015 žalovaný. Obe strany učinili návrhy na vykonanie dokazovania. Od uvedenej doby je súd nečinný.

Nakoľko k sťažnosti sa sudca nevyjadril, nie sú mi známe dôvody jeho nečinnosti, avšak mám za to, že tieto skutočnosti sú zapríčinené zlou organizáciou práce sudcu, nakoľko do 12. 10. 2015 súd podľa môjho názoru konal sústredene a bez prietáhov. V roku 2016 a 2017 bolo voči sudcovi podaných viacero návrhov na disciplinárne konanie pre závažné porušenie povinností sudcu. Obdobie po 12. 10. 2015 vykazuje známky neodôvodnenej nečinnosti, ktoré neboli odstránené ani po upozornení predsedom súdu na povinnosť sudcu konať bez prietáhov.

Vo vzťahu k uplatneným nárokom mám však za to, že pre nápravu postačuje uloženie súdu povinnosti konať bez prietáhov. Na osobu odporcu nebol počas tohto obdobia podaný návrh na konkurz či reštrukturalizáciu, na jeho osobu nie sú vedené dlhy, je spoločníkom spoločnosti [REDAKOVANÉ] a vlastníkom nehnuteľností v obci Rajecká Lesná a Hlohovec, teda spôsobenými prietahmi nedošlo k zmareniu ani sťaženiu prípadných

uplatnení práv žalobcu (nebol podaný ani návrh na neodkladné opatrenie). Preto podľa môjho názoru, ujma spôsobná žalobcovi nie je takého charakteru a rozsahu, aby bolo nevyhnutné priznať náhradu nemajetkovej ujmy.“

Sťažovateľka po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie v reakcii na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu vo svojom podaní z 2. augusta 2017 prostredníctvom právneho zástupcu okrem iného uviedla:

„K mnou podanej ústavnej sťažnosti, tak ako to vyplýva z vyjadrenia Okresného súdu Žilina sa zákonný sudca nevyjadril, preto konštatovanie [REDAKOVANÉ], podpredsedu Okresného súdu Žilina o tom, čo mohlo byť príčinou nečinnosti sudcu do 12. 10. 2015 považujem za irelevantné, nakoľko ide z jeho strany len o úvahy.

Podpredseda OS Žilina. [REDAKOVANÉ] vo svojom vyjadrení uviedol, že pre nápravu postačuje uloženie súdu povinnosť konať bez prietahov, nakoľko podľa jeho názoru, ujma spôsobená žalobcovi nie je takého charakteru a rozsahu, aby bolo nevyhnutné priznať náhradu nemajetkovej ujmy.

K uvedenému považujem za vhodné uviesť, že o priznaní a o výške finančného zadostučinenia je oprávnený rozhodnúť jedine Ústavný súd SR. Mám však za to, že stav právnej neistoty v ktorej sa v súčasnosti nachádzam pre dĺžku doterajšieho konania (vyše 6 rokov), ktoré stále nie je právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na moju psychiku, pričom ako strana konania nemám reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo vo mne vyvoláva pocit bezmocnosti a to aj pri uplatňovaní mojich práv.

... O existencii prietahov v konaní svedčí aj vyjadrenie [REDAKOVANÉ], podpredsedníčky OS Žilina k sťažnosti na prietahy v konaní zo dňa 17. 04. 2015, či vyjadrenie [REDAKOVANÉ], podpredsedu OS Žilina k sťažnosti zo dňa 14. 03. 2017, ktorí zhodne označili moju sťažnosť ako dôvodnú.

... Na základe vyššie uvedeného... naďalej zotrávam na tom, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci rozhodol vydaním ústavného nálezu, ktorý som uviedol vo svojej ústavnej sťažnosti zo dňa 20. 03. 2017.“

Vzhľadom na oznámenia podpredsedu okresného súdu z 24. júla 2017 a právneho zástupcu sťažovateľky z 2. augusta 2017, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pričom v obsahu týchto práv neexistuje zásadná odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98), čo umožňuje preskúmať ich namietané porušenie spoločne.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

K základným povinnostiam súdu a sudcu patrí preto aj povinnosť zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník, resp. strana konania obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu do 30. júna 2016 vyplývala z ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (najmä z § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1) a s účinnosťou od 1. júla 2016 vyplýva zo zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), najmä z jeho čl. 17 a § 157 ods. 1. Podľa čl. 17 CSP súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb a podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní

a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie o žalobou uplatnenom nároku na peňažné plnenie z titulu vrátenia finančných prostriedkov (podľa sťažovateľky ako žalobkyne) neoprávnene prevzatých, resp. zadržaných inou osobou (žalovaným) v zásade nemožno považovať za právne alebo skutkovo zložitú vec. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že ani z vyjadrení podpredsedu okresného súdu doručených ústavnému súdu v preskúmvanej veci nevyplýva, že by odôvodňoval zdĺhavý postup súdu v posudzovanej veci jej právnou alebo faktickou zložitou. Zložitosť veci preto ústavný súd nepovažuje za skutočnosť, ktorá by podstatnou mierou prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania (resp. strany sporu) je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd po preskúmaní vyžiadaného spisu okresného súdu konštatuje, že z jeho obsahu nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že správanie sťažovateľky a ani ďalších účastníkov (resp. strán) napadnutého konania negatívne ovplyvnilo jeho doterajšiu dĺžku.

3. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Z doterajšieho priebehu napadnutého konania popísaného v časti I tohto nálezu vyplýva, že ide o konanie, ktoré je poznačené dlhodobou neodôvodnenou nečinnosťou

okresného súdu (v obdobiach od 1. februára 2012 do 6. mája 2015 a od 12. októbra 2015 až do súčasnosti), keď okresný súd nevykonal žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty strán preskúmaného súdneho konania, ako aj neefektívnou činnosťou okresného súdu, ktorý opakovane odročoval pojednávania „za účelom ďalšieho dokazovania“ bez toho, aby jeho postup efektívne smeroval k meritórnemu rozhodnutiu sporu.

Vo vzťahu k argumentácii podpredsedu okresného súdu, že prietahy v napadnutom konaní boli spôsobené „zlou organizáciou práce sudcu“, ústavný súd uvádza, že uvedenú skutočnosť nemožno pričítať na ťarchu práv účastníkov (strán) napadnutého konania, keďže aj za organizáciu práce jednotlivých sudcov nesie zodpovednosť príslušný súd, na ktorom konkrétny sudca pôsobí. Ústavný súd už opakovane judikoval, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných prietahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na nesprávnu organizáciu práce na príslušnom súde (m. m. napr. I. ÚS 119/03).

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že doterajšiu dĺžku napadnutého konania (ku dňu prerokovania sťažnosti presahujúcej šesť rokov) nemožno v kontexte všetkých okolností prípadu považovať za primeranú, pričom rozhodujúci vplyv na doterajšiu dĺžku konania mali obdobia absolútnej a neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívny a nesústredený postup v posudzovanej veci.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 215/2011 porušené boli (bod 1 výroku tohto nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Keďže napadnuté konanie okresného súdu nebolo ešte v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti právoplatne skončené, ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu konať vo veci sťažovateľky bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva,

ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Sťažovateľka sa v posudzovanej veci domáha primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a svoj návrh na jeho priznanie odôvodňuje najmä takto:

„Vzhľadom na doterajšiu dĺžku trvania konania a aj skutočnosť, že konanie do dnešného dňa nebolo právoplatne skončené, domáham sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia. Poukazujem na skutočnosť, že stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzam pre dĺžku doterajšieho konania, ktoré stále nie je právoplatne skončené, má nepriaznivý vplyv na moju psychiku, pričom ako strana konania nemám reálnu možnosť ovplyvniť dĺžku prebiehajúceho konania, čo vo mne vyvoláva pocit bezmocnosti a to aj pri uplatňovaní mojich práv.

Som presvedčený, že za týchto okolností sa vyžaduje nielen vyslovenie porušenia práva a príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základných práv sťažovateľa, ale aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ako prostriedku na dovŕšenie ochrany porušovaných základných práv mňa ako sťažovateľa. Z týchto dôvodov považujem za primerané finančné zadosťučinenie sumu vo výške 5.000,- €.“

V nadväznosti na citované ústavný súd pripomína, že už v uznesení o prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie konštatoval, že jej odôvodnenie obsahuje viacero zrejmych nesprávností až zmätočných tvrdení, a to aj v časti týkajúcej sa návrhu na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka, zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, hoci je obchodnou spoločnosťou, vo svojom návrhu tvrdí, že neprimeraná dĺžka napadnutého konania má nepriaznivý vplyv na jej psychiku, pričom rovnakú argumentáciu uplatnila aj po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo svojej reakcii na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu k sťažnosti (podanie sťažovateľky z 2. augusta 2017, pozn.). Sťažovateľka zároveň ani v tomto podaní neuviedla žiadne iné konkrétne skutočnosti, ktorými by požadovanú sumu primeraného finančného zadosťučinenia riadne odôvodnila.

Napriek zmätočnosti odôvodnenia sťažnosti sťažovateľky v časti týkajúcej sa jej žiadosti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd uprednostnil

pri rozhodovaní o tejto časti sťažnosti materiálny prístup k ochrane ústavnosti. Zohľadňujúc všetky okolnosti posudzovanej veci, najmä obdobia absolútnej nečinnosti okresného súdu (od 1. februára 2012 do 6. mája 2015 a od 12. októbra 2015 až do súčasnosti), ktoré rozhodujúcou mierou prispeli k jeho doterajšej viac ako šesťročnej dĺžke trvania, ústavný súd dospel k záveru, že vo veci sťažovateľky bude primerané a spravodlivé priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľka si v posudzovanej veci uplatnila nárok na náhradu trov konania spojených s jej právnym zastúpením v celkovej sume 562,21 €, a to za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, písomné vyjadrenie vo veci z 2. augusta 2017). Uplatnená náhrada trov pozostáva z odmeny za každý úkon právnej služby vo výške 147,33 €, režijného paušálu za každý úkon vo výške 8,84 € a DPH v sume 93,70 €.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom, a priznal jej úhradu trov konania v sume vyčíslenej jej právnym zástupcom v súlade s príslušnými ustanoveniami vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. septembra 2017